

Z ciest za kresťanským a kultúrnym dedičstvom Európy – Taliansko, I. časť

Karol Gazdík

22. augusta 2022 ✚ Spoločnosť ✚ Cestopis

Je leto, ideálny čas na poznávacie cesty, ktoré nás niečo naučia a duchovne obohatia. Osobne nie som človek, ktorý sa len rád zvalí na ležadlo pri mori a využíva hotelový konzum v nejakom známom či menej známom rezorte. Ja rád spoznávam a svoje zážitky a nové poznatky rád posúvam ďalej. Preto som sa na podnet Mgr. Martina Komára rozhodol, že moje tohtoročné duchovné vyžitie na dovolenke v Taliansku zhmotním v dvoch článkoch. Tento prvý bude o mestách Pisa, Florencia a o krásnej oblasti zvanej Cinque Terre. Druhý článok bude venovaný Večnému Mestu – Rímu. Dielov o Taliansku bude zaiste i viac, pretože ak Boh dá, chcel by som v budúcnosti absolvovať ďalšie cesty po Taliansku „na vlastnú päsť“, ako tomu bolo tento rok.

Pisa

Nakoľko je koronavírusová pandémia „v letnom režime“ a na cestách nemusíte absolvovať obštrukcie s ňou spojené, rozhodol som sa, že po dvoch rokoch konečne niekam vyrazím. Lós padol na kultúrne bohaté Taliansko, kde som bol naposledy v Ríme v roku 2019. Prvého augusta som teda úspešne z Viedne priletel na letisko v PISE a do centra sa presunul „mikrometrom“, čo bol automaticky riadený pozemný vozeň s pekným výhľadom. V meste bol cieľ viac než jasný – *Piazza dei Miracoli* (Námestie zázrakov), ktorému dominujú tri katolícke objekty: Baptistérium sv. Jána, Katedrála Nanebovzatia Panny Márie a svetovo známa kampanila Šikmá veža. Všetky tieto katolícke objekty sa vďaka Božej Prozreteľnosti zachovali do dnes a prežili aj ničivé bombardovanie Pisy.

Sakrálné objekty na *Piazza dei Miracoli* a Šikmá veža od fontány *dei Putti*.

zdroj: archív autora, K. Gazdíka (FOTO autor)

Začal som Šikmou vežou. Osobne som sa však rozhodol, že sa pri nej odfotím od fontány *dei Putti* a nebudem ju na fotke opticky „podopierať“, čo stereotypne robí celý rad turistov. O jej reálnu podperu sa postarali v roku 1993 nainštalovaním 800 ton olovených dosiek ako protizávažia.

Veža je naklonená prakticky už od samého začiatku. Pôda v Pise je totiž mäkká a zvonica má veľmi ťažkú konštrukciu, váži okolo 14 500 ton. Uvedená hmotnosť spôsobila klasický sklon svetoznámej pamiatky. V

tejto súvislosti profesor technológie a stavebníctva z tamojšej univerzity Camillo Nuti poznamenal, že „*mäkká pôda pod vežou, ktorá v konečnom dôsledku spôsobila jej naklonenie, je zároveň pre ňu akoby jej pevnosťou. Pôsobí ako tlmič nárazov a bráni tomu, aby pocítila horizontálne pohyby, a preto veža odoláva aj silnejším nárazom.*“ Je preto odolnejšia voči zemetraseniam.

Základom veže je kamenný prstenec s priemerom necelých 16 metrov. Keď veža počas výstavby dosiahla výšku asi 11 metrov, začala sa nakláňať na jednu stranu presne o 15 centimetrov. Výstavbu vtedy prerušili. Časom však pribudli ďalšie poschodia a zatiaľ čo základný kameň položili v roku 1174, toto architektonické dielo dokončili až v roku 1350. Sú to približne 4 metre, čo sa veža odkláňa od svojej osi v súčasnosti. A tento fakt k nej láka davy turistov.

Keď som si Šikmú vežu dostatočne prezrel a detailne nafotil, rozhodol som sa navštíviť samotné baptistérium a katedrálu. *Battistero di San Giovanni* (Baptistérium sv. Jána) je najväčšie svojho druhu v Taliansku! Súčasne s ostatnými stavbami na zatrávnenom námestíčku je krstiteľnica vrcholnou ukážkou tzv. „zlatého veku“ mesta Pisy, ktorý mesto zažilo v období od 11. do 13. storočia, kedy patrilo medzi najväčšie námorné veľmoci Stredomoria. Na výstavbu baptistéria i ostatných sakrálnych stavieb bol použitý tmavozelený a krémový mramor. Jeho pravidelné striedanie je charakteristickým znakom pisansko-románskeho slohu. Baptistérium je kruhového pôdorysu, ktorého priemer je 108 metrov. Na výšku meria úctyhodných 55 metrov a šírka múrov miestami presahuje 2,5 metra. Jeho stavba začala v polovici 12. storočia.

Pri vstupe do baptistéria ma potešila a trochu i pobavila nekompromisnosť zamestnancov múzea, ktorí odmietli dnu vpustiť rodinu s dvoma ľahko odetými dievčatami. Ich matka následne prehodila cez plecia oboch dievčat jednu veľkú spoločnú šatku, čím si myslela, že problém vyrieši. Zamestnanci však po krátkom skeptickom pohľade povedali rázne „no“. Vážim si ich snahu o zachovanie dôstojnosti Božieho príbytku.

Interiér krstiteľnice pôsobí, oproti majestátnej vonkajšej výzdobe, značne stroho a jednoducho. Výzdoba sa žiaľ nezachovala. Uprostred baptistéria však stojí monumentálna osemstenná krstná vaňa ozdobená bronzovou sochou svätého Jána Krstiteľa. Zamýšľali ste sa niekedy nad tým, prečo majú vlastne staré krstiteľnice osem strán? Osem strán totiž symbolizuje osem členov zachránenej rodiny Noema. Symbolika Noemovej archy sa totiž pretransformovala na podobu starých baptistérií. V kontexte Noemovho príbehu bola voda najprv symbolom zla a záhuby. Noe je však hlásateľom Božej spravodlivosti, keď oznamuje deň súdu. Spása, ktorú získal, je predobrazom spásy cez vodu – krst. Takto získava voda nový význam ako očistná a životodarná entita. Spomeňte si na to, keď budete niekedy obdivovať staré osemstenné krstiteľnice.

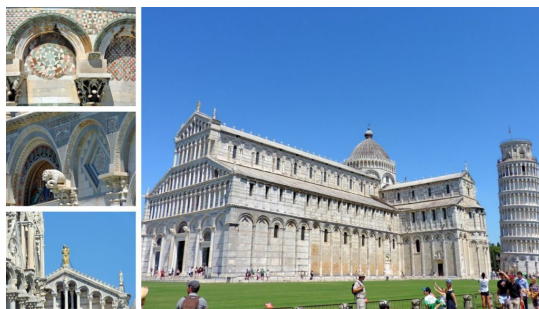
Nad kľúčovým objektom baptistéria sa vyníma jeden z umeleckých klenotov 13. storočia – kazateľnica miestneho umelca Niccola Pisana z roku 1260. Zaujímavosťou je, že jeho rovnako talentovaný syn, o 50 rokov neskôr, pracoval v susednej katedrále – taktiež na kazateľnici.

Interiér Baptistéria sv. Jána s umeleckou kazateľnicou.

zdroj: archív autora, K. Gazdika (FOTO autor)

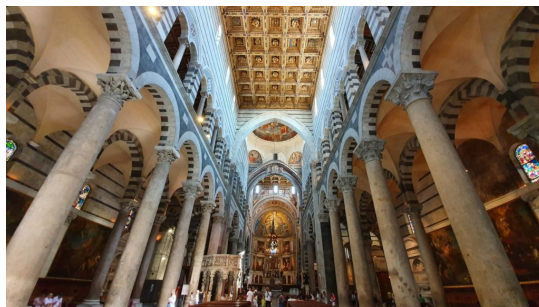
Katedrálu Nanebovzatia Panny Márie začali stavať v roku 1063 na nive pred starou mestskou hradbou. Základňa katedrály v tvare kríža bola v tom čase v Taliansku novinkou. Nad krížením baziliky sa týči eliptická kupola s osemuholníkovou základňou. Tú dobudovali až v roku 1380 Lupo di Gante a Puccio di Gadduccio v gotickom štýle. V západnej fasáde sa nad siedmimi slepými arkádami nad prízemím s tromi bránami dvíhajú ďalšie štyri lodžie s 52 stĺpmi. Umožňujú priehľad na farebnú mramorovú stenu za nimi. Fasáda je okrem mramoru zdobená farebným pieskovcom, sklom a majolikou. Na štíte fasády širokej 35,5 m a vysokej 34,2 m je socha *Madonna con Bambino* (Madona s Ježiškom).

Pohľad na Katedrálu Nanebovzatia Panny Márie s detailmi jej fasády.

zdroj: archív autora, K. Gazdika (FOTO autor)

Po vstupe do katedrály dopadne váš zrak na pozlátený kazetový strop zo 17. storočia a mozaiku v apside, ktorej realizáciu začal Francesco di Simone a dokončil v roku 1302 Cimabue. Stvárňuje tróniaceho Krista v spoločnosti Márie a Jána. Krásna je aj kazateľnica, ktorá je dielom, ako už bolo spomenuté, Giovanniho Pisana. Je zdobená alegóriami siedmich slobodných umení a troch kresťanských cností. Na rímse je umiestnený pulpit v tvare orla s rozprestretými krídlami. Katedrála so svojou zmesou štýlov je harmonicky dokonalá a oku lahodiaca. Takýto opulentný interiér by ste určite od románskeho slohu nečakali.

Nádherný interiér katedrály.

zdroj: archív autora, K. Gazdika (FOTO autor)

Na Námestí zázrakov však stojí ešte jeden objekt, ktorý som si nechcel nechať ujsť. Ide o cintorín *Camposanto monumentale*, ktorý svojou podobou pripomína skôr kláštorň ambít. Cintorín bol vybudovaný v rokoch 1277 až 1278 a jeho podobu navrhol Giovanni di Simone. Názov cintorína býva síce často spájaný s termínmi ako „Monumentálny“ alebo „Starý“, ale v skutočnosti je naozaj Svätý. Arcibiskup Ubaldo Lanfranchi sem totiž priviezol po 4. križiackej výprave zo Svätej zeme hlinu, ktorá sa nachádzala pod krížom na Golgote.

V tomto cintoríne nájdete bohato zdobené rímske sarkofágy, kráčate po stáročiami ošúchaných náhrobkoch obzerajúc sa doprava a doľava s ústami otvorenými a myslou obdivujúcou ďalšie a ďalšie náhrobky s bohatou figurálnou výzdobou. *Camposanto* je zmesou starého i moderného a oslavou kombinácie dávnej histórie i romantizmu. Tento monumentálny cintorín sa stal časom akýmsi panteónom, kde boli pochovávané osobnosti mesta, ako napríklad univerzitní rektori a profesori alebo zástupcovia najvýznamnejších rodín.

Katolícky návštevník však ocení aj rozmanité fresky, obzvlášť tie s tematikou smrti a Posledného súdu s Kristom ako sudcom, anjelmi trúbami zvolávajúcimi duše k súdu, ľuďmi vyliezajúcimi z hrobov a Luciferom v podobe čerta požierajúceho duše zatratených. Tieto fresky pochádzajúce z neskorého 14. storočia a zobrazujúce rozmanité alegorické výjavy na zmienenú tému smrti a nutnosti viesť usporiadaný kresťanský život, nesú výstižný názov *Triumf smrti*. Hľadiac na tieto výjavy sa vám v hlave vynárajú texty ohromného latinského hymnu z 13. storočia s desivým názvom *Dies irae* (Deň hnevu). Zaručene vás to donúti zamyslieť sa nad svojou pominuteľnosťou.

Detaily fresiek s tematikou smrti a Posledného súdu v *Camposanto*.

zdroj: archív autora, K. Gazdika (FOTO autor)

Po prehliadke sakrálnych objektov Námestia zázrakov som sa občerstvil a plný dojem opustil vojnou nedotknutý monument stredovekej krásy, ktorý nápadne kontrastuje s moderným svetom okolo a nasadol na vlak smerujúci do Ligúrie, pobrežného regiónu na severozápade Talianska. Vlaková doprava v Taliansku je naozaj skvelá a na orientáciu zrozumiteľná.

Dediny „Cinque Terre“

Cesta IC vlakom z Pisy do dedinky Monterosso al Mare trvala asi hodinu a pol. Ide o najväčšiu dedinku z piatich, ktoré spolu tvoria tzv. CINQUE TERRE – skalnatú pobrežnú oblasť na *Riviera di Levante*. Oblasť leží v severozápadnej časti Talianska, v Janovskom zálive, pozdĺž pobrežia Ligúrskeho mora. V Monterosse som mal cez *Booking* rezervovanú izbu na dve noci. Ubytoval som sa a išiel si pozrieť podvečernú atmosféru mestečka a trochu sa i okúpať v azúrovomodrom mori.

Na druhý deň ráno som si zakúpil na železničnej stanici *Cinque Terre card* – celodenný vlakový lístok medzi dedinkami a odviezol som sa do prvej z nich, ktorá je vzdialená približne 10 minút jazdy vlakom od La Spezie. Ide o Riomaggiore. Prvotný rozvoj obce začína okolo roku 1000, pôvodné osídlenie je však staršieho dáta. Ďalšie zmienky o obci sú z roku 1251, kedy obyvatelia Riomaggiore a okolitých obcí sľubovali vernosť Janovskej republike. Zo stanice som miernym stúpaním vyšiel nad obec k hrádku *Castello di Riomaggiore* z prelomu 15. a 16. storočia. Pri tomto hrádku je malý kríž, ktorý hľadí spod stromov smerom na šíre more. Kresťanská identita je tu viac než explicitná.

Farským kostolom je v Riomaggiore *San Giovanni Battista*, ktorý je zmesou románskeho a gotického slohu. Postavený bol v rokoch 1340 až 1343, novogoticky upravený v roku 1870. Z hrádku som ešte zostúpil do strmých uličiek dedinky, ktoré miestami skôr pripomínali úzke chodby v opevnenom hrade. Pekné domy pastelových farieb sa primkávajú k útesom hľadiacim na oblúkové zátoky, v ktorých sa na vode pohojďávajú pestrofarebné člny. To je skrátka Riomaggiore.

Riomaggiore

zdroj: archív autora, K. Gazdika (FOTO autor)

Druhou navštívenou dedinkou bola Manarola, jedna z najkrajších obcí Cinque Terre, ktoré sú zapísané vo svetovom dedičstve UNESCO. Dedinka je umiestnená na skale v nadmorskej výške 3 až 25 m. Pôvodnými ekonomickými zdrojmi miestnych obyvateľov bol rybolov a vinárstvo, v súčasnej dobe je to predovšetkým turizmus. Manarola so svojimi 350 obyvateľmi je najstarším mestečkom na pobreží a vďaka svojej izolácii od ostatných sa tu za stáročia vytvoril špecifický manarolský dialekt. Svoje meno má podľa obrovského dreveného kola v centre. Zo sakrálnych pamiatok tu môžeme obdivovať gotický kostol *San Lorenzo* z roku 1338 so strážnou vežou zo 16. storočia. V dedinke som aj ochutnal plody mora – rezance z ančovičiek, čo je názov pre malú, striebornú ryбку sardelu európsku. Tieto veľmi slané rybičky boli naservírované na zelenine a ich slanosť zjemňovali dva druhy syra.

Ikonická Manarola...

zdroj: archív autora, K. Gazdika (FOTO autor)

Po Manarole nasledovala výzva – Corniglia. Toto malé mestečko ukryté v tretej z piatich zátok patrí medzi najmenej známe poklady pobrežia Cinque Terre. Je to spôsobené aj tým, že ako jediná sa nenachádza priamo na dotyk s morom a treba si k nej vyšliapať takmer štyri stovky schodov, ktoré domáci nazývajú familiárne *Lardarina*. Bol to obrovský záťah pre moje kolená, hore som sa „vyškriabal“ s dušou na jazyku a s tonou potu na košeli. Na vrchole schodov bol v príľahlom múre vo výklenku oltárik Panny Márie a nebol jediný v tejto dedinke. Zo všetkých piatich dedín bol práve v Corniglii značne citeľný mariánsky kult.

Cornigliu ľudia kedysi dávno vybudovali na terasách zvažujúcich sa k moru a dnes je dokonca najvyššie položenou dedinou celej oblasti, pretože leží v nadmorskej výške cca 200 – 220 metrov nad morom.

Corniglia je starobylé miesto plné farebných domov, ktorému dominuje gotický kostol *San Pietro* z roku 1334. Jeho slávu dokonca podčiarkol aj známy literát Giovanni Boccaccio, ktorý ho spomenul vo svojom vrcholnom diele Dekameron. Mobiliár tohto kostola je barokový, pričom bolo zaujímavé pozorovať, ako sa miestni snažili drevom a farbou imitovať mramor. Myslím, že sa im to celkom podarilo.

Interiér kostola *San Pietro* v Corniglii.

zdroj: archív autora, K. Gazdika (FOTO autor)

Pod malým kostolíkom *Oratorio dei Disciplinati di Santa Caterina* v centre dediny je pitná fontánka, kde som sa osviežil a zjedol jablko kúpené v miestnom obchodíku. Takto posilnený som sa vybral do ďalšej dediny.

Elegantná Vernazza, učupená na skalnatom výbežku na dosah ligúrskeho mora, si dodnes zachovala ráz malého mestečka, kde ešte cítiť tradičný závan strácajúceho sa života. Mnohí umiestňujú Vernazzu na piedestál ako najkrajšiu dedinku celého Cinque Terre. Niečo na tom bude. Pri potulkách sa ocitnete aj v tieni dvoch stredovekých kostolov, dostanú vás farebné domčeky, nábrežie a prístav. V ňom sa pohojdáva niekoľko drevených člnov, s ktorými sa dodnes vyráža na more za rybami. Jedným zo stredovekých kostolov je *Santa Margherita d'Antiochia*, ktorý bol postavený v románskom slohu v roku 1318. V 16. a 17. storočí bol tento kostol s patrocinom sv. Margaréty z Antiochie, ktorej je dedina Vernazza zasvätená, rekonštruovaný a rozšírený. Rovnako ako v prvej dedine, aj tu vieme nájsť zvyšky fortifikácie, ktoré patrili hrádke *Castello dei Doria*, pôvodom z 11. storočia.

Vernazza s detailom interiéru románskeho kostola sv. Margaréty z Antiochie.

zdroj: archív autora, K. Gazdík (FOTO autor)

Z dediny Vernazza som sa unavený vrátil do piatej dediny, v ktorej som bol aj ubytovaný. Monterosso al Mare, ako už bolo povedané, je najväčšia dedina spomedzi všetkých piatich a zároveň tá najznámejšia v okolí. Leží učupená medzi skalami tak, aby do seba dokázala vtiahnuť aj širokú pláž. Nie nadarmo sa práve o nej hovorí ako o najkrajšej pláži celej oblasti Cinque Terre. Tým, že je Monterosso al Mare akousi spádovou oblasťou, je aj najnavštevovanejším miestom pobrežia.

Na hlavnom námestí *Piazza Garibaldi* stojí budova *Logia de Podesta* so strážnou vežou zo 14. storočia a gotický farský kostol *San Giovanni Battista* z 13. storočia. Fasáda kostola je obložená doskami z bieleho mramoru a šedého serpentinitu. Jeho oltárne obrazy pochádzajú z 18. storočia. V susedstve farského kostola sa nachádza *Oratorio Mortis et Orationis – Confraternita dei Neri*. Ďalším sakrálnym objektom dediny je *Santuario Madonna del Soviore* – pútnická svätyňa Panny Márie postavená na románskych základoch z 12. storočia. Na kopci potom nájdeme kapucínsky kláštor *San Francesco* vystavaný v rokoch 1619 až 1623.

Obec je rozdelená na dve časti (novú a starú – ja som býval v starej), pričom je prepojená tunelom. Na skale nad morom ešte stojí obranná veža *Torre Aurora* zo 16. storočia. Monterosso má aj svojho skalného obra – 14 metrovú sochu Neptúna, vytesanú začiatkom 20. storočia do skaly nad plážou. Ide o súčasť výzdoby luxusnej vily *Pastine*.

Pohľad na starú časť dediny Monterosso s detailmi jej budov a kostolov.

zdroj: archív autora, K. Gazdík (FOTO autor)

Po príchode do Monterossa som strávil asi 4 hodiny oddychom na pláži a využil sviežosť mora. Zvuk mora prehlušovali príchody a odchody vlakov, ale i zvony farského kostola oznamujúce čas. Po oddychu som navštívil spomínaný kapucínsky kláštor na kopci, obďaleč ktorého bol aj miestny cintorín s ohromnými hrobkami. V jeho tichu som sa opäť zamyslel nad svojou pominuteľnosťou. Na cintoríne je i pomník obyvateľom mesta, ktorí sa počas 2. svetovej vojny vyznamenali pasívnou rezistenciou proti Mussoliniho

vláde.

Deň som zakončil výdatnou večerou v podobe rizota s plodmi mora a potulkami nočnými uličkami Monterossa. Veľmi milo ma prekvapila prístupnosť farského kostola, ktorý bol k dispozícii k tichej modlitbe až do neskorých večerných hodín. Sám som ho navštívil o dvadsiatej tretej hodine. Nikto ho pritom fyzicky nestrážil, bol otvorený a volal turistov za stíšením sa v modlitbe. Monterosso naozaj nezabúdalo popri svetskom konzume i na dušu človeka.

Pohľad na novú časť dediny Monterosso s jej plážou a hotelmi. Pridané detailné pohľady na interiér farského kostola, susediaceho oratória a zábery z miestneho cintorína.

zdroj: archív autora, K. Gazdika (FOTO autor)

Florenca

Ráno tretieho augusta som sadol na vlak smerujúci do FLORENCIE. Nádherná Florenca je srdcom a pýchou podmanivého kraja Toskánsko a krátky čas (1864 – 1871) bola i hlavným mestom Talianskeho kráľovstva. Florencii dlho vládla známa rodina Medici. Okrem centra obchodu a financií stredovekej Európy je kolískou renesancie a talianskych klasikov ako sú Dante, Petrarca a Boccaccio. Je známa svojím bohatstvom umenia a architektúry. Z tohto dôvodu je už od 19. storočia prezývaná „talianske Atény“. To v skratke prezrádza o Florencii wikipédia. No zážitok z tohto mesta je už niečo celkom iné.

Florenca je priam stvorená pre návštevu všetkých pravých milovníkov umenia a histórie, ktorí si prídu na svoje v nespočetných múzeách a galériách. Spomedzi nich najviac vynikajú galéria *Uffizi* a *Galleria dell'Accademia*, ktorá je domovom svetoznámej sochy Michelangelovho Dávida, ku ktorej sa ešte dostanem. Značná časť florentských pamiatok je sústredená na námestí *Piazza Duomo*, ako je tomu napríklad v prípade katedrály *Santa Maria del Fiore*, jej kampanily a baptistéria. V centre mesta stojí aj palác pripomínajúci pevnosť – *Palazzo Vecchio* a v jeho blízkosti nájdete aj jeden zo symbolov Florencie, idylický most *Ponte Vecchio*.

Po príchode do Florencie a ubytovaní sa v zarezervovanom hoteli v tesnej blízkosti katedrály som pochopiteľne ako prvé navštívil práve ju. Honosne zdobený dóm *Santa Maria del Fiore* odráža typické odhodlanie Florentánov byť vo všetkom na prvom mieste. V cestovnom sprievodcovi som sa dočítal, že je štvrtým najväčším kostolom v Európe, pričom do interiéru sa vojde cez 20 000 ľudí. Základný kameň katedrály bol položený v roku 1296, avšak jej novogotické vzorkované mramorové priečelie, inšpirované dekoráciou priľahlej kampanily, bolo dokončené až v roku 1887. Interiér katedrály je na môj vkus dosť strohý a nekorešponduje s grandióznou nádherou vonkajšej fasády. Umelecky vás zaujme pestrofarebná a zložito inkrustovaná dlažba katedrály pochádzajúca zo 16. storočia.

Hlavnou pýchou dómu je však niečo iné – Brunelleschiho kupola postavená v rokoch 1420 až 1434. Filippo Brunelleschi sa stal jej architektom po výhre v architektonickej súťaži. Bola postavená zvonku dovnútra, z tehál kladených vo vzore rybej kosti medzi mramorovými rebrami a to všetko bez použitia lešenia. Po Brunelleschiho smrti bola kupola ešte doplnená lucernou a zlatou guľou. Kupola zaklenula priestor o rozmere takmer 42 m, ktorý bol menší o iba 1,2 m ako najväčšia kupola sveta, antický *Pantheon*. Vnútro kupoly je vyzdobené nádhernými freskami, ktoré spolu so spomínanou dlažbou skrášľujú strohý interiér katedrály.

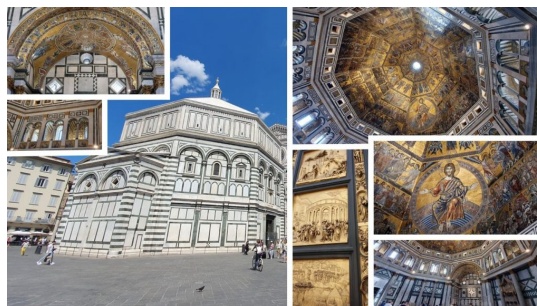
Kampanilu obloženú bielym, zeleným a ružovkastým toskánskym mramorom navrhol Giotto v roku 1334. Na vrchol tejto gotickej zvonice vedie 414 schodov. Dobrovoľnú tortúru v podobe výstupu na kampanilu som absolvoval namiesto rannej rozčvičky až na druhý deň. Z tej námahy ma rozbolela hlava, no výhľad na mesto stál určite za to.

Pohľad na dóm *Santa Maria del Fiore* a jej kampanilu na námestí *Piazza Duomo*. Pridané detaily zdobení fasády a celkový pohľad na dóm s jeho impozantnou kupolou.

zdroj: archív autora, K. Gazdík (FOTO autor)

Po prezretí katedrály som navštívil susediace baptistérium *San Giovanni* so slávnymi bronzovými dverami Rajskej brány Lorenza Ghibertiho. Interiér tohto baptistéria bol skutočne o inom, ako vnútro katedrály. Jeho strop zdobí nádherná pestrofarebná mozaika z 13. storočia. Mozaike dominuje Kristus na tróne, ktorého obraz je doplnený šiestimi pásmi výjavov. Zdola to sú: príbehy Jána Krstiteľa; príbehy Krista; príbehy Jozefa; príbehy stvorenia sveta a nebeský anjelský dvor s Kristom a archanjelmi. Na prvom poschodí sa nachádza tzv. matroneum, čo je ochodza vyhradená ženám.

Baptistérium *San Giovanni* s pohľadmi do interiéru s veľkolepou mozaikou zdobiacou jeho strop.

zdroj: archív autora, K. Gazdík (FOTO autor)

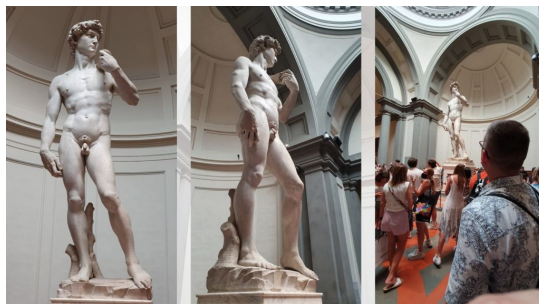
Po návšteve týchto sakrálnych objektov som sa vybral navštíviť *Palazzo Vecchio*, čo by sa dalo preložiť ako Starý palác. Pôvodne išlo o tzv. Palác Signórie – teda sídlo vlády florentskej mestskej republiky. Zvonka tento palác pôsobí stroho, zachovávajúc si svoj stredoveký opevnený ráz so strážnou vežou. Avšak ten interiér! Samé zlato, štuky, bohaté fresky. No nádhera. Môžete tu obdivovať Sálu pápeža Klementa VII., Sálu pápeža Leva X., Sálu Ľalií, Sálu Cosima Staršieho, Lorenza Nádherného, Eleonory z Toleda, Audienčnú sálu, mnoho osobných apartmánov a v neposlednom rade obrovskú Sálu päťsto, ktorá slúžila po vyhnaní Mediciovcov na zasadnutia päťsto členov mestskej rady. Skrytým a prehliadaným „klenotom“, ktorý môžeme vidieť na rohu fasády Starého paláca blízko galérie *Uffizi* sú Michelangelove grafity. Ide o profil muža vyrytý do steny, ktorý mal svetoznámy umelec vytvoriť ako stávkku.

Po asi hodinovej prehliadke *Palazza Vecchio* som si za Neptúnovou fontánou (ktorá bola podľa Michelangela „plytvaním dobrého mramoru“) načapoval minerálnu vodu z kohútika ústiaceho z múrov tohto mestského paláca. Pozrel som si samozrejme aj *Loggiu dei Lanzi*, ktorá susedí so Starým palácom. Tá sa totiž časom stala akousi výstavnou galériou. Väčšina vystavených sôch sú však kópie, ktorých originály boli postupne umiestnené do florentských múzeí. Originálom je tu napríklad manieristická socha Persea s hlavou Medúzy z obdobia okolo roku 1550. Ďalšími známymi sochami tu sú Únos Sabínok, či Herkules krotiaci kentaura.

Nakoľko sa blížila sedemnásť hodina a mal som ešte rezervovaný vstup do *Galleria dell'Accademia*, utekal som peši po rozmanitých uliciach Florencie, ktoré sa v roku 1339 stali prvými v Európe, ktoré mali dláždené chodníky. Vďaka rezervácii som preskočil rady turistov a za malú chvíľu som už obdivoval klenot tohto múzea – slávnu Michelangelovu sochu Dávida.

Dávid je renesančné sochárske dielo Michelangela Buonarotiho z rokov 1501 až 1504. Znázorňuje biblického Dávida tesne pred súbojom s Goliášom. Dielo objednala florentská Signória zmluvou zo 16. augusta 1501. Po dokončení bola socha umiestnená najprv pri vchode do *Palazza Vecchio* (kde momentálne stojí kópia), no časom bola umiestnená práve do tohto múzea. K výberu miesta bola 25. januára 1504 zvolaná komisia, ktorej členmi boli aj Andrea della Robbia, Sandro Botticelli či Leonardo da Vinci.

Za sochu Dávida údajne dostal Michelangelo 900 zlatých dukátov, čo vraj bolo viac než zarobil iný súdobý vrcholný umelec Leonardo da Vinci za celý svoj život. Pravú ruku má Dávid viac „vyvinutú“ a väčšiu, čo symbolizuje silu, ktorú mu dal Boh na porazenie Goliáša. Dávid by mal mať ako žid obriezku, avšak kresťanskí umelci tento fakt v dielach nezobrazovali.

Zábery na sochu Dávida v Galérii *dell'Accademia*.

zdroj: archív autora, K. Gazdika (FOTO autor)

Prehliadka samotného Dávida trvala skoro hodinu. V múzeu boli samozrejme aj iné exponáty, no socha Dávida bola ťahúňom celej expozície. Človek je jednoducho ohromený tou krásou a stojac pri tomto veľkom diele pociťuje svoju malosť. Keď som si Dávida dostatočne pozrel i nafotil, vydal som sa do ulíc Florencie s cieľom dostať sa na jej okraj, kde je krásna panoramatická vyhlíadka na celé mesto. Chcel som využiť MHD, no po príchode na miesto vhodnej zastávky som zistil, že bola zrušená. Preto som sa na miesto vydal peši. Asi po 20 minútach rýchlej chôdze som došiel k známemu mostu *Ponte Vecchio*, stredovekému mostu cez rieku Arno, ktorý je nepretržite od jeho vybudovania až dodnes obklopený obchodmi. V minulosti tu predávali mäsiari, dnes sú tu obchody so suvenírmí, šperkami a umením. Počas 2. svetovej vojny bola Florencia veľmi zničená a nacisti odpálili všetky jej mosty cez rieku Arno okrem mostu *Ponte Vecchio*.

Keď som prešiel po rušnom moste *Ponte Vecchio*, trvalo to ešte asi 15 minút, než som sa dostal za mestské hradby a kráčať do miernejšieho kopca na vyhlíadku. Akurát som stihol západ slnka, ktorý sprevádzal potlesk stovky prítomných ľudí. Tá námaha za to stála. Na večeru som si dal bezlepkovú pizzu – celiatici majú v Taliansku viac možností ako u nás na Slovensku – a po pokojnej prechádzke nočnými ulicami Florencie som s modlitbou na perách tvrdo zaspal.

Západ slnka nad Florenciou...

zdroj: archív autora, K. Gazdika (FOTO autor)

Na druhý deň, 4. augusta, som absolvoval spomínaný výstup na kampanilu dómu, navštívil som ohromný *Palazzo Pitti* so všetkými jeho opulentnými komnatami s bohatou zbierkou obrazov, sôch a úžitkového umenia, ktoré patrili rodine Medici a dynastii habsbursko-lotrinskej. Palác bol postavený pre bankára Lucu Pittiho. Po bankrote Pittiho dedičov palác kúpila rodina Medici, ktorej hlavným sídlom sa stal v roku 1550. Do 19. storočia tu sídlili rodiny Medicovcov a Lotrinských. Potom sa stal palác sídlom členov kráľovskej rodiny. Na palác nadväzujú záhrady Boboli, ktoré som však kvôli obrovskej horúčave celé nevidel.

Pred podvečerným odchodom do Ríma som stihol navštíviť ešte dva významné objekty. Prvým sakrálnym objektom bola bazilika *Santa Maria Novella*, ktorá je hlavným mestským chrámom dominikánskeho rádu. Slávne je jeho skoré renesančné priečelie, obložené mramorovou mozaikou. V kostole, priliehajúcom ambite a kapitulnej sieni sa nachádza množstvo umeleckých diel a náhrobkov. Ide predovšetkým o slávne fresky gotických a ranorenesančných umelcov. Kostol sa pýši krucifixom od Giotta uprostred chrámovej lode, ktorá sa javí výnimočne dlhá vďaka optickému klamu vznikajúcemu tým, že sa vzdialenosti medzi piliermi v hlavnej lodi smerom k oltáru zmenšujú. Nachádza sa tu aj nádherná freska Najsvätejšej Trojice (od Masaccia), ktorá je známa ako jedno z prvých renesančných majstrovských diel s perspektívou.

Bazilika *Santa Maria Novella* s jej interiérom a ambitmi.

zdroj: archív autora, K. Gazdík (FOTO autor)

Druhým navštíveným objektom bola *Galleria degli Uffizi*. Je to najnavštevovanejšia galéria vo Florencii a čakacia doba návštevníkov pri vstupe môže zabrať aj niekoľko hodín. Ja som mal však šťastie a dlho som nečakal. Považujem to za výsledok Božieho riadenia, pretože som sa do galérie dostal viac-menej vďaka náhode. V tejto galérii môžete obdivovať napríklad Botticelliho Zrodenie Venuše či La Primavera, Tizianovu Urbinskú Venušu, Leva X. s kardinálmi od Raffaela Santiho a v neposlednom rade diela od Fra Angelica, Rembrandta či Michelangela Buonarrotiho.

Do Florencie by som sa chcel určite ešte niekedy vrátiť, pretože som nemal šťastie na baziliku a *Museo di San Marco*, ktoré malo vo štvrtok skrátenú otváraciu dobu. San Marco bol domov prvej verejnej knižnice v Európe s cca 400 knihami. Kláštorne chodby tohto komplexu tu okrem iného skrášľujú fresky od dominikána a maliara Fra Angelica. Jednou z jeho fresiek je aj výjav z Poslednej večere, kde Kristus dáva apoštolom chlieb premenený na svoje Telo, a to nie na ruku, ale do úst! Priorom tohto kláštora bol známy Girolamo Savonarola.

Pokračovanie v ďalšej časti...

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/z-ciest-za-krestanskym-a-kulturnym-dedicstvom-europy-taliansko-i-cast/>